

Labklājības ministrija

Aptauja par psihologa pakalpojumu bērniem ar invaliditāti

Invaliditātes likums un Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1208 "Noteikumi par psihologa pakalpojuma apjomu personai līdz 18 gadiem, kurai pirmreizēji noteikta invaliditāte un kura dzīvo ģimenē, kā arī tās likumiskajam pārstāvim, un pakalpojuma saņemšanas kārtību" paredz, ka bērniem, kuriem pirmreizēji noteikta invaliditāte viena gada laikā pēc pirmreizēji noteiktās invaliditātes, un viņu likumiskajiem pārstāvjiem ir tiesības saņemt 10 valsts apmaksātas psihologa konsultācijas.

Mērķa grupas lielums – bērnu skaits, kuriem pirmreizēji noteikts bērna ar invaliditāti statuss, pārsniedz 800 bērnus gadā, tomēr psihologa pakalpojuma pieprasījums ir neliels – 2019.gadā to saņēma 3 personas, t.i., bērns ar invaliditāti un viņa likumiskais pārstāvis, 2020.gadā – 3 personas, 2021.gadā – 12 personas, bet 2022.gadā – 3 personas (vidēji 4 personas gadā).

Labklājības ministrija apzinoties, ka psihologa pakalpojumu izmanto ļoti neliela daļa no mērķa grupas veica aptauju par psihologa pakalpojumu bērniem ar invaliditāti, lai iegūtu viedokli un ieteikumus iespējamiem psihologa pakalpojuma pilnveidojumiem.

Lai iegūtu visaptverošu viedokli, tika sagatavotas divas aptaujas:

1. pašvaldību sociālajiem dienestiem (turpmāk – SD), kā psihologa pakalpojuma nodrošinātājiem;
2. bērnu ar invaliditāti vecākiem, kā pakalpojuma saņēmēju mērķa grupai.

Aptaujas mērķis bija noskaidrot psihologa pakalpojuma zemā pieprasījuma iemeslus, kā arī identificēt, kādi uzlabojumi psihologa pakalpojuma nodrošināšanā būtu nepieciešami vai iespējams pat pakalpojuma radikāla transformācija, lai nodrošinātu mērķētu atbalstu ģimenēm, kuras audzina bērnu ar invaliditāti.

Aptauja notika no 2023.gada 6.novembra līdz 2023.gada 30.novebrim.

Aptaujas laikā atbildes sniedza 55 pašvaldību SD pārstāvji un 151 bērna ar invaliditāti vecāks.

Saturs

Pašvaldību sociālo dienestu aptaujas rezultāti.....	3
Vai valsts apmaksāts psihologa pakalpojums bērna pirmreizējas invaliditātes gadījumā ir nepieciešams?	3
Vai Jūsu pašvaldībā vecāki izrāda interesi par psihologa pakalpojumu?	3
Kādi varētu būt iemesli, kāpēc pašvaldībā psihologa pakalpojumu nepieprasa/pieprasa reti?	4
Kas jāmaina esošajā psihologa pakalpojumā un tā saņemšanas kārtībā, lai pakalpojumu pieprasītu lielāks skaits mērķa grupas?.....	5
Bērnu ar invaliditāti vecāku aptaujas rezultāti	7
Bērnu ar invaliditāti vecāku statistiskais portrets	7
Bērnu ar invaliditāti vecāku dalījums pēc vecuma un dzimuma.....	7
Bērnu ar invaliditāti vecāku dalījums pēc novada, kurā dzīvo	7
Bērnu ar invaliditāti vecums, kad pirmo reizi noteica invaliditāti	8
Vai esat/bijāt informēts/-a par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu bērniem ar invaliditāti, kuriem invaliditāte noteikta pirmreizēji?	8
Kā Jūs uzzinājāt par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu?	9
Kur informācijai par psihologa pakalpojumu būtu jābūt pieejamai?.....	10
Vai Jūsu bērns ar invaliditāti un Jūs (vai cits likumiskais pārstāvis) ir saņēmis/vai šobrīd saņem psihologa pakalpojumu?	11
Cik ilgā laikā saņēmt psihologa konsultācijas pēc bērnam pirmreizēji noteiktās invaliditātes?	11
Vai esat/bijāt apmierināts/-a ar saņemto psihologa pakalpojumu?.....	12
Kas Jūs neapmierināja psihologa pakalpojuma saņemšanā?	12
Kādi varētu būt iemesli, kāpēc psihologa pakalpojums nav pieprasīts?.....	13
Vai kopumā uzskatāt, ka psiholoģiskais atbalsts bērna invaliditātes gadījumā ir nepieciešams?	14
Kas būtu jāuzlabo esošajā psihologa pakalpojuma nodrošināšanā?	15
1. Pielikums – aptaujas jautājumi pašvaldību sociālajiem dienestiem.....	17
2. Pielikums – aptaujas jautājumi bērnu ar invaliditāti vecākiem.....	19

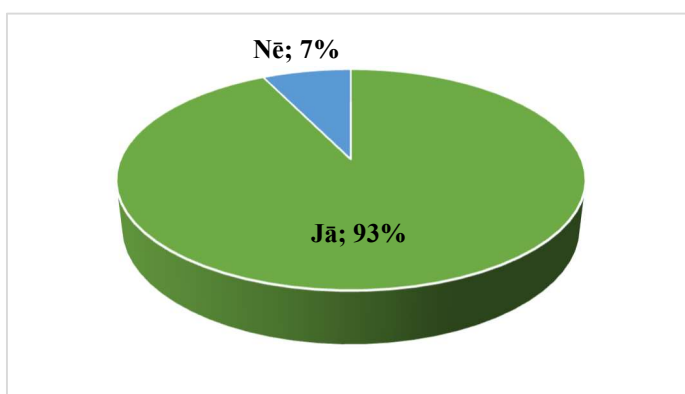
Pašvaldību sociālo dienestu aptaujas rezultāti

Aptaujā piedalījās 34 no 43 (79%) pašvaldību SD pārstāvjiem, kopā sniedzot 55 atbildes. Aptaujas jautājumus pašvaldību SD skatīt 1.pielikumā.

Vai valsts apmaksāts psihologa pakalpojums bērna pirmreizējas invaliditātes gadījumā ir nepieciešams?

Atbildot uz jautājumu “Vai valsts apmaksāts psihologa pakalpojums bērna pirmreizējas invaliditātes gadījumā ir nepieciešams?” 51 jeb 93% SD pārstāvis atbildēja ar “jā”, ka šāds pakalpojums ir nepieciešams, bet 4 jeb 7% SD pārstāvji uzskatīja, ka šāds pakalpojums nav nepieciešams.

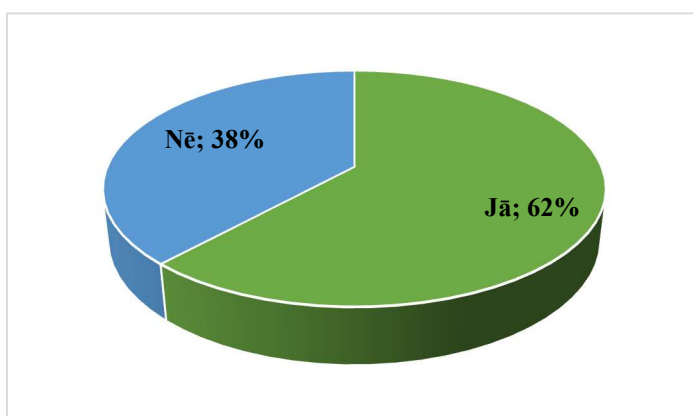
1.attēls: Vai valsts apmaksāts psihologa pakalpojums bērna pirmreizējas invaliditātes gadījumā ir nepieciešams?

Vai Jūsu pašvaldībā vecāki izrāda interesi par psihologa pakalpojumu?

Atbildot uz jautājumu “Vai Jūsu pašvaldībā vecāki izrāda interesi par psihologa pakalpojumu?” 34 jeb 62% SD pārstāvji atbildēja, ka “jā” bērnu ar invaliditāti vecāki izrāda interesi par psihologa pakalpojumu, bet 21 jeb 38% SD pārstāvis atbildēja, ka bērnu ar invaliditāti vecāki neizrāda interesi par psihologa pakalpojumu.

2.attēls: Vai Jūsu pašvaldībā vecāki izrāda interesi par psihologa pakalpojumu?

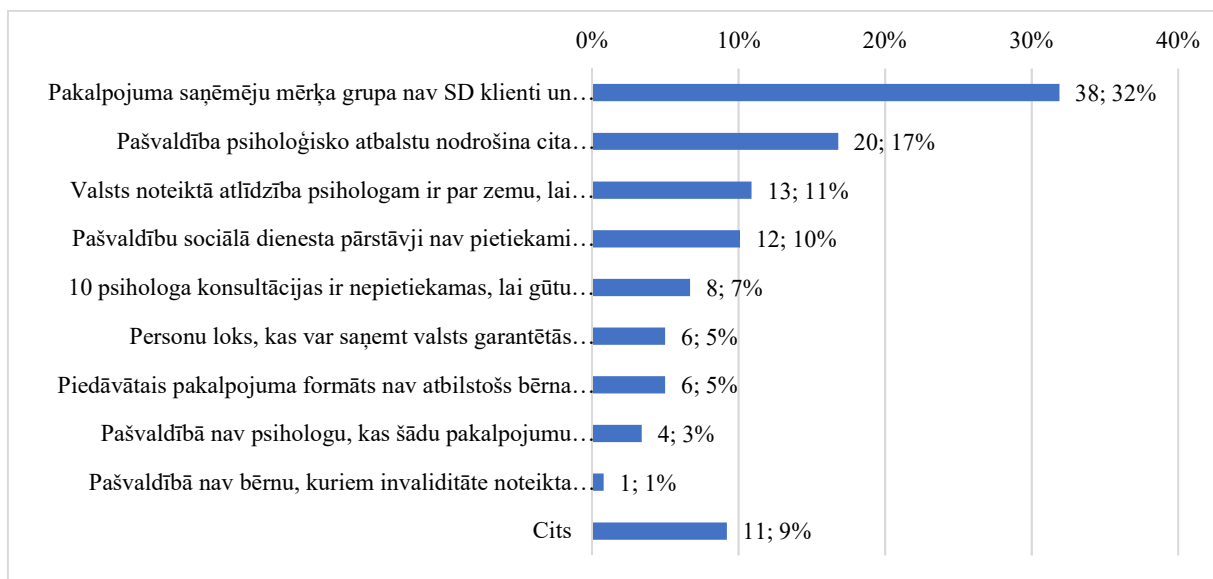
Kādi varētu būt iemesli, kāpēc pašvaldībā psihologa pakalpojumu nepieprasa/pieprasa reti?

Lai atbildētu uz jautājumu “Kādi varētu būt iemesli, kāpēc pašvaldībā psihologa pakalpojumu nepieprasa/pieprasa reti?” tika doti 10 atbilžu varianti:

1.	Pakalpojuma saņēmēju mērķa grupa nav SD klienti un uz SD nenāk
2.	Pašvaldība psiholoģisko atbalstu nodrošina cita pakalpojuma ietvaros
3.	Valsts noteiktā atlīdzība psihologam ir par zemu, lai piesaistītu jomas speciālistus pakalpojuma sniegšanā
4.	Pašvaldību sociālā dienesta pārstāvji nav pietiekami informēti par iespēju piedāvāt šādu pakalpojumu klientiem
5.	10 psihologa konsultācijas ir nepietiekamas, lai gūtu nepieciešamo atbalstu
6.	Personu loks, kas var saņemt valsts garantētās psihologa konsultācijas, ir pārāk šaurs
7.	Piedāvātais pakalpojuma formāts nav atbilstošs bērna un vecāku vajadzībām
8.	Pašvaldībā nav psihologu, kas šādu pakalpojumu varētu sniegt
9.	Pašvaldībā nav bērnu, kuriem invaliditāte noteikta pirmreizēji un kuriem būtu nepieciešams psihologa pakalpojums
10.	Cits

No piedāvātajiem atbilžu variantiem SD pārstāvji varēja izvēlēties vairākas atbildes. Kopā tika sniegtas 119 atbildes ar iespējamajiem iemesliem, kāpēc psihologa pakalpojumu nepieprasa vai pieprasa reti.

3.attēls: Kādi varētu būt iemesli, kāpēc pašvaldībā psihologa pakalpojumu nepieprasa/pieprasa reti?

Vairāk kā trešā daļa (38 jeb 32%) SD pārstāvji uzskata, ka psihologa pakalpojumu bērnu ar invaliditāti vecāki nepieprasa, jo viņi nav SD klienti un uz SD nenāk, līdz ar to pakalpojumu nepieprasa.

Gandrīz piektā daļa (20 jeb 17%) SD pārstāvji norādīja, ka psiholoģisko atbalstu bērnu ar invaliditāti vecākiem nodrošina cita pakalpojuma ietvaros.

Gandrīz vienāds SD pārstāvju skaits (13 jeb 11% un 12 jeb 10%) uzskata, ka valsts noteiktā atlīdzība psihologam ir par zemu, lai piesaistītu jomas speciālistus pakalpojuma sniegšanā, kā arī to, ka pašvaldību SD pārstāvji nav pietiekami informēti par iespēju piedāvāt šādu pakalpojumu klientiem.

Gandrīz tik pat daudz (11 jeb 9%) SD pārstāvji minēja citu iemeslu, kāpēc psihologa pakalpojums tiek pieprasīts reti, piemēram:

- tiek nokavēts normatīvajā regulējumā noteiktais gada termiņš, kura laikā psihologa pakalpojumu var pieprasīt;
- SD nav pieejama informācija par pašvaldībā dzīvojošiem bērniem, kuriem invaliditāte noteikta pirmo reizi, ja vecāki nav vērsušies SD;
- psihologa pakalpojumu nodrošina SD;
- vecāki saņem pakalpojumus Deinstitutionalizācijas (DI) projekta ietvaros;
- speciālisti (psihologi) ir noslogoti;
- sarežģīta pakalpojuma piešķiršanas kārtība;
- vecāki iespējams nav informēti par iespēju saņemt pakalpojumu;
- psihologa pakalpojuma administrēšana nebūtu veicama ar SD starpniecību.

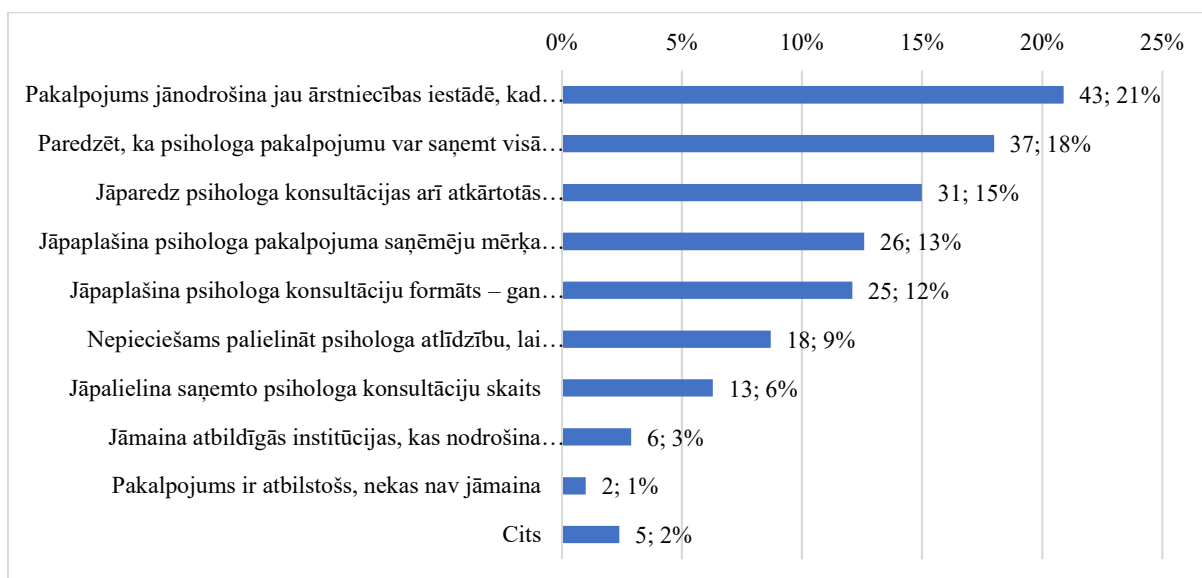
Kas jāmaina esošajā psihologa pakalpojumā un tā saņemšanas kārtībā, lai pakalpojumu pieprasītu lielāks skaits mērķa grupas?

Lai atbildētu uz jautājumu “Kas jāmaina esošajā psihologa pakalpojumā un tā saņemšanas kārtībā, lai pakalpojumu pieprasītu lielāks skaits mērķa grupas?” tika doti 10 atbilžu varianti:

1.	Pakalpojums jānodrošina jau ārstniecības iestādē, kad bērnam tiek uzstādīta diagnoze
2.	Paredzēt, ka psihologa pakalpojumu var saņemt visā invaliditātes statusa laikā (līdz 18 g.v.), ievērojot noteiktu periodiskumu
3.	Jāparedz psihologa konsultācijas arī atkārtotās invaliditātes noteikšanas gadījumā, it īpaši, bērnam mainoties vecuma posmiem
4.	Jāpaplašina psihologa pakalpojuma saņēmēju mērķa grupa, ietverot arī citus ģimenes locekļus
5.	Jāpaplašina psihologa konsultāciju formāts – gan individuālās, gan grupu nodarbības
6.	Nepieciešams palielināt psihologa atlīdzību, lai piesaistītu augstas kvalitātes speciālistus
7.	Jāpalielina saņemto psihologa konsultāciju skaits
8.	Jāmaina atbildīgās institūcijas, kas nodrošina pakalpojumu
9.	Pakalpojums ir atbilstošs, nekas nav jāmaina
10.	Cits

No piedāvātajiem atbilžu variantiem SD pārstāvji varēja izvēlēties vairākas atbildes. Kopā tika sniegtas 206 atbildes ar iespējamiem piedāvājumiem psihologa pakalpojumu pilnveidošanai.

4.attēls: Kas jāmaina esošajā psihologa pakalpojumā un tā saņemšanas kārtībā, lai pakalpojumu pieprasītu lielāks skaits mērķa grupas?

Apmēram piektā daļa (43 jeb 21% un 37 jeb 18%) SD pārstāvji uzskata, ka psihologa pakalpojums jānodrošina jau ārstniecības iestādē, kad bērnam tiek uzstādīta diagnoze, kā arī jāparedz, ka psihologa pakalpojumu var saņemt visā invaliditātes statusa laikā (līdz 18 g.v.), ievērojot noteiktu periodiskumu.

Nedaudz mazāk (31 jeb 15%; 26 jeb 13% un 25 jeb 12%) SD pārstāvji uzskata, ka jāparedz psihologa konsultācijas arī atkārtotās invaliditātes noteikšanas gadījumā, it īpaši, bērnam mainoties vecuma posmiem, kā arī nepieciešams paplašināt psihologa pakalpojuma saņēmēju mērķa grupu, ietverot arī citus ģimenes locekļus, un jāpaplašina psihologa konsultāciju formāts, nodrošinot gan individuālās, gan grupu nodarbības.

Tikai 2 (1%) SD pārstāvji uzskata, ka psihologa pakalpojums ir atbilstošs un saglabājam esošajā formātā.

5 (2%) SD pārstāvji sniedza citu piedāvājumu, kas būtu jāmaina esošā psihologa pakalpojuma nodrošināšanas kārtībā, piemēram:

- pakalpojumu varētu nodrošināt ar ģimenes ārsts sagatavo nosūtījumu;
- pakalpojumu nodrošināt pamatojoties uz ārstniecības iestādes sniegto informāciju par mērķa grupu;
- pakalpojums jānodrošina "ceļā" uz invaliditāti;
- pakalpojumam jābūt pieejamam plašākam mērķa grupas lokam;
- informāciju par pakalpojumu varētu sniegt ne tikai SD, bet ģimenes ārsts, kurš iespējams pirmais uzzina, ka bērnam noteikta invaliditāte.

Bērnu ar invaliditāti vecāku aptaujas rezultāti

Aptaujas anketu bērnu ar invaliditāti vecākiem aizpildīja 151 respondents. Aptaujas anketas jautājumus bērnu ar invaliditāti vecākiem skatīt 2.pielikumā.

Apkopojot bērnu ar invaliditāti vecāku aptaujas rezultātus tika secināts, ka 7 aptauju rezultāti nav atbilstoši bērnu ar invaliditāti statistiskā portreta veidošanai, jo kļūdaini norādīts bērna ar invaliditāti nevis respondenta vecums, kā arī norādīts gads, kad bērnam noteikta invaliditāte nevis bērna vecums, un atbildes uz aptaujas jautājumiem ir snieguši nevalstisko organizāciju pārstāvji. Līdz ar to 7 aptauju rezultāti netika ņemti vērā veidojot bērnu ar invaliditāti vecāku statistisko portretu, bet ir ņemti vērā aptaujas rezultātu apkopojumā.

Bērnu ar invaliditāti vecāku aptaujas respondentu statistiskais portrets veidots no 144 iesniegtajiem aptauju rezultātiem, bet psihologa pakalpojuma rezultāti apkopoti no 151 iesniegtā aptaujas rezultāta.

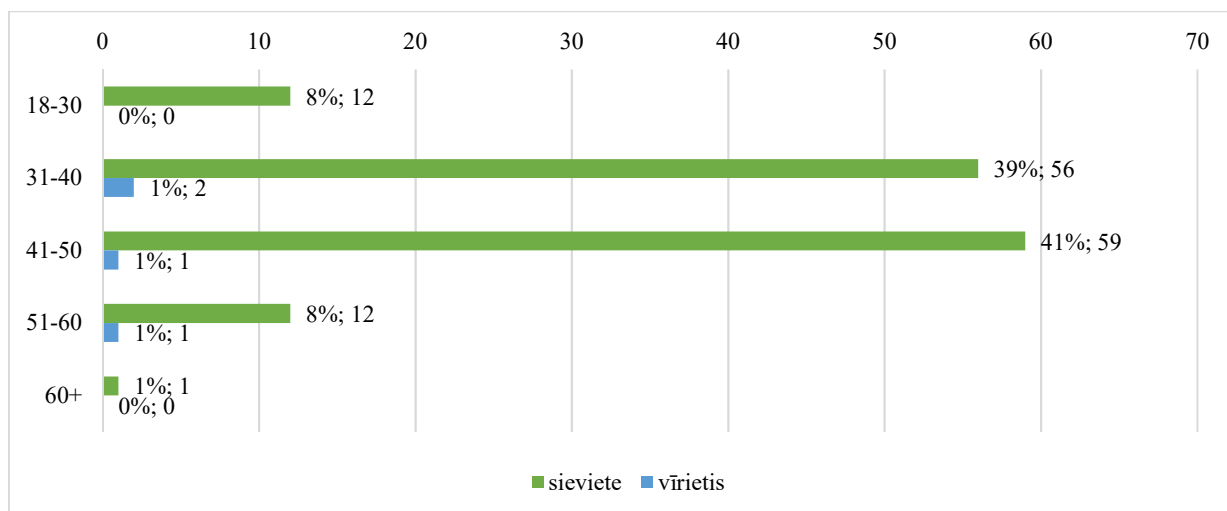
Bērnu ar invaliditāti vecāku statistiskais portrets

Bērnu ar invaliditāti vecāku dalījums pēc vecuma un dzimuma

No iesniegtajiem aptaujas rezultātiem redzams, ka 140 jeb 97% atbildes uz jautājumiem sniedza sievietes, bet 4 jeb 3% vīrieši.

Vislielākais respondentu skaits ir vecuma posmā no 31-40 gadiem un 41-50 gadiem.

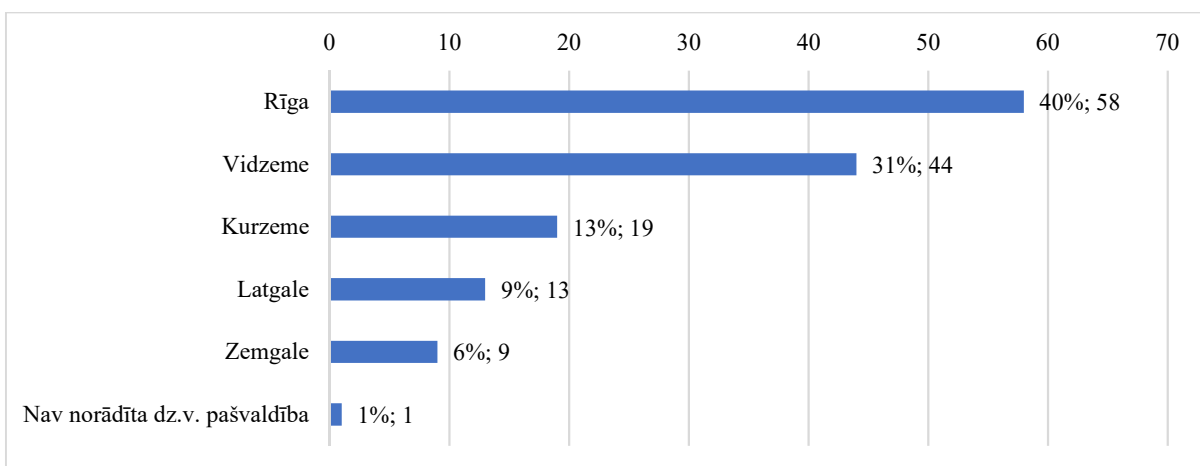
5.attēls: Bērnu ar invaliditāti vecāku dalījums pēc vecuma un dzimuma.

Bērnu ar invaliditāti vecāku dalījums pēc novada, kurā dzīvo

Skatoties pēc dzīvesvietas, kurā dzīvo aptaujas mērķa grupas respondenti, redzams, ka lielākā daļa respondentu 58 jeb 40% dzīvo Rīgā, nedaudz vairāk kā trešā daļa 44 jeb 31% dzīvo Vidzemē. Kurzemē dzīvo 19 jeb 13% respondentu, bet mazāk kā 10% respondentu dzīvo Latgalē un Zemgalē. Viens respondents nav norādījis savu dzīvesvietas pašvaldību.

6.attēls: Bērnu ar invaliditāti vecāku dalījums pēc novada, kurā dzīvo.

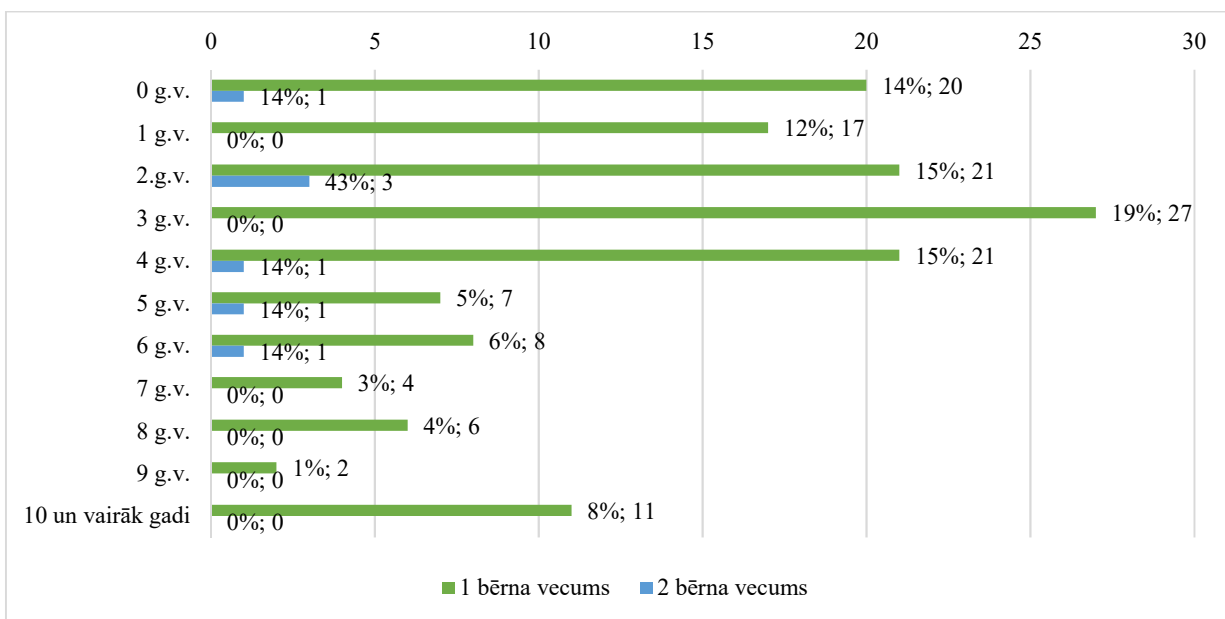

Bērnu ar invaliditāti vecums, kad pirmo reizi noteica invaliditāti

Vērtējot vecumu, kad bērnam pirmo reizi noteikta invaliditāte redzams, ka lielākai daļai (75%) respondentu bērnam invaliditāte pirmo reizi noteikta līdz 5 gadu vecumam.

7 respondentiem ģimenē aug divi bērni ar invaliditāti, un arī otrajam bērnam invaliditāti pirmo reizi lielākoties noteica līdz 5 gadu vecumam.

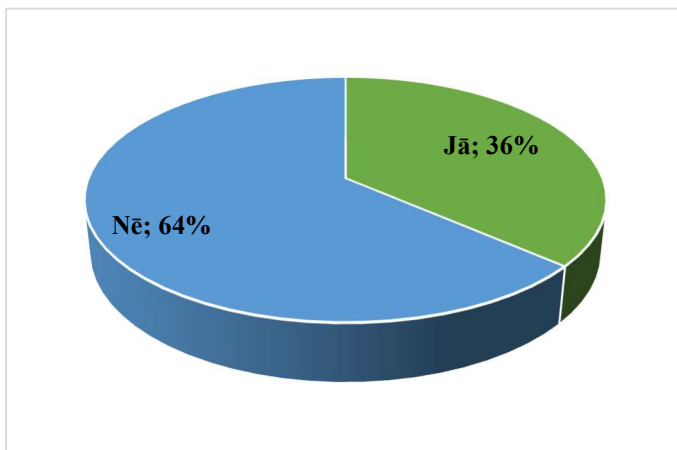
7.attēls: Bērnu ar invaliditāti vecums, kad invaliditāti noteica pirmo reizi.

Vai esat/bijāt informēts/-a par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu bērniem ar invaliditāti, kuriem invaliditāte noteikta pirmreizēji?

Atbildot uz jautājumu “Vai esat/bijāt informēts/-a par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu bērniem ar invaliditāti, kuriem invaliditāte noteikta pirmreizēji?” 55 jeb 36%vecāki atbildēja, ka “jā”, ir bijuši informēti par šāda pakalpojuma esamību, bet 95 jeb 65% vecāki par šāda pakalpojuma esamību nav bijuši informēti.

8.attēls: Vai esat/bijāt informēts/-a par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu bērniem ar invaliditāti, kuriem invaliditāte noteikta pirmreizēji?

Kā Jūs uzzinājāt par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu?

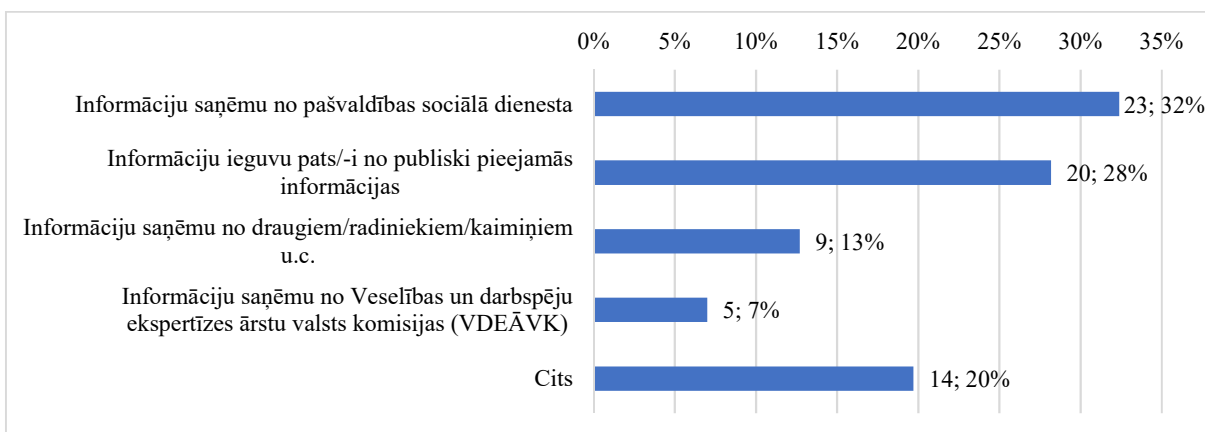
Vecākiem, kuri uz jautājumu “Vai esat/bijāt informēts/-a par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu bērniem ar invaliditāti, kuriem invaliditāte noteikta pirmreizēji?” atbildēja ar “jā”, bija jāatbild arī uz papildu jautājumu “Kā Jūs uzzinājāt par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu?”.

Lai atbildētu uz jautājumu “Kā Jūs uzzinājāt par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu?” tika doti 5 atbilžu varianti:

1.	Informāciju saņēmu no pašvaldības sociālā dienesta
2.	Informāciju ieguvu pats/-i no publiski pieejamās informācijas
3.	Informāciju saņēmu no draugiem/radiniekiem/kaimiņiem u.c.
4.	Informāciju saņēmu no Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijas (VDEĀVK)
5.	Cits

No piedāvātajiem atbilžu variantiem vecāki varēja izvēlēties vairākas atbildes. Kopā tika sniegta 71 atbilde, kā bērnu ar invaliditāti vecāki uzzināja par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu.

9.attēls: Kā Jūs uzzinājāt par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu?

Apmēram trešā daļa (23 jeb 32% un 20 jeb 28%) vecāki par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu uzzināja no pašvaldību SD pārstāvjiem vai ieguva pašu spēkiem no publiski pieejamās informācijas.

9 jeb 13% vecāki informāciju ieguva no draugiem, radniekiem vai kaimiņiem, bet 5 jeb 7% vecāki informāciju ieguva no Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijas.

Piektā daļa (14 jeb 20%) informāciju par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu uzzināja vēl citos veidos, piemēram:

- Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā;
- no ārstiem;
- no biedrību (nevalstisko organizāciju) pārstāvjiem;
- no citiem vecākiem, kuriem arī ir bērns ar invaliditāti.

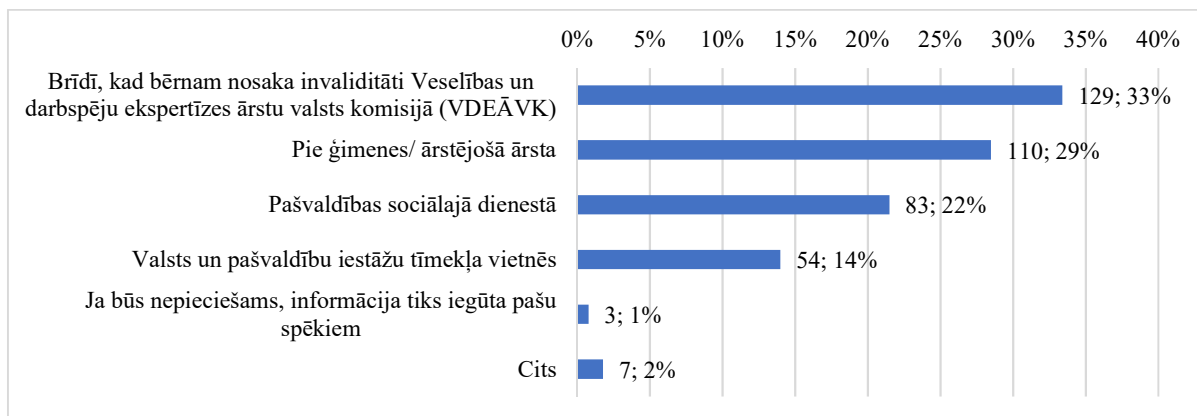
Kur informācijai par psihologa pakalpojumu būtu jābūt pieejamai?

Lai atbildētu uz jautājumu “Kur informācijai par psihologa pakalpojumu būtu jābūt pieejamai?” tika doti 6 atbilžu varianti:

1.	Brīdī, kad bērnam nosaka invaliditāti Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijā (VDEĀVK)
2.	Pie ģimenes/ ārstējošā ārsta
3.	Valsts un pašvaldību iestāžu tīmekļa vietnēs
4.	Pašvaldības sociālajā dienestā
5.	Ja būs nepieciešams, informācija tiks iegūta pašu spēkiem
6.	Cits

No piedāvātajiem atbilžu variantiem vecāki varēja izvēlēties vairākas atbildes. Kopā tika sniegtas 386 atbildes, kur būtu jābūt pieejamai informācijai par psihologa pakalpojumu.

10.attēls: Kur informācijai par psihologa pakalpojumu būtu jābūt pieejamai?

Apmēram trešā daļa (129 jeb 33% un 110 jeb 29%) vecāki uzskata, ka informāciju jāsniedz Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijai brīdī, kad bērnam tiek noteikta invaliditāte vai ģimenes ārstam.

Apmēram piektā daļa (83 jeb 22%) vecāki uzskata, ka informāciju jāsniedz pašvaldību SD pārstāvjiem.

54 jeb 14% vecāki uzskata, ka informācijai jābūt pieejamai valsts un pašvaldību tīmekļa vietnēs.

Tikai 3 jeb 1% vecāku uzskata, ka nepieciešamības gadījumā nepieciešamo informāciju par pakalpojumiem iegūs pašu spēkiem.

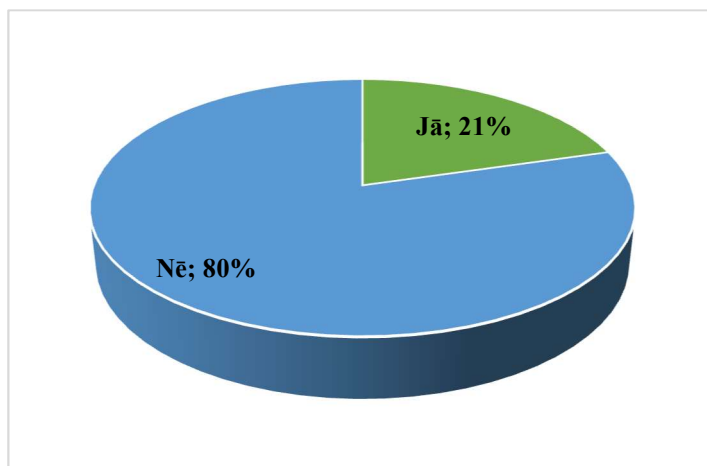
7 jeb 2% vecāki norādīja arī citus informācijas iegūšanas veidus, piemēram:

- informācijai jābūt pieejamai iestāžu vai biedrību tīmekļa vietnēs;
- informāciju vēlētos saņemt e-pastā;
- vēlētos, lai būtu pieejama informācija par pašvaldībā pieejamajiem bezmaksas psihologiem.

Vai Jūsu bērns ar invaliditāti un Jūs (vai cits likumiskais pārstāvis) ir saņēmis/vai šobrīd saņemat psihologa pakalpojumu?

Atbildot uz jautājumu “Vai Jūsu bērns ar invaliditāti un Jūs (vai cits likumiskais pārstāvis) ir saņēmis/vai šobrīd saņemat psihologa pakalpojumu?” 30 jeb 20% vecāki atbildēja “jā”, ka ir saņēmuši psihologa pakalpojumu, bet 121 jeb 80% vecāks psihologa pakalpojumu nav saņēmuši.

11.attēls: Vai Jūsu bērns ar invaliditāti un Jūs (vai cits likumiskais pārstāvis) ir saņēmis/vai šobrīd saņemat psihologa pakalpojumu?

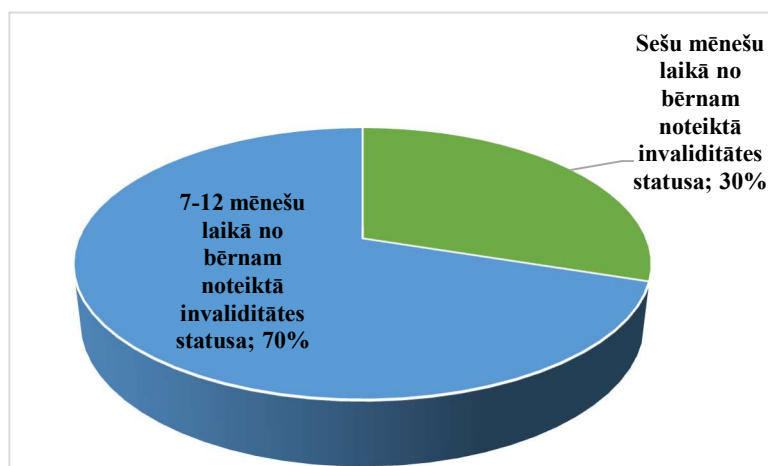

Cik ilgā laikā saņemat psihologa konsultācijas pēc bērnam pirmreizēji noteiktās invaliditātes?

Vecākiem, kuri uz jautājumu “Vai Jūsu bērns ar invaliditāti un Jūs (vai cits likumiskais pārstāvis) ir saņēmis/vai šobrīd saņemat psihologa pakalpojumu?” atbildēja ar “jā” bija jāatbild uz papildu jautājumiem par saņemtā psihologa pakalpojuma kvalitāti.

Atbildot uz jautājumu “Cik ilgā laikā saņemat psihologa konsultācijas pēc bērnam pirmreizēji noteiktās invaliditātes?” 9 jeb 30% vecāki atbildēja, ka psihologa pakalpojumu saņēma sešu mēnešu laikā no invaliditātes noteikšanas dienas bērnam, bet 21 jeb 70% vecāks pakalpojumu saņēma 7 – 12 mēnešu laikā no invaliditātes noteikšanas dienas bērnam.

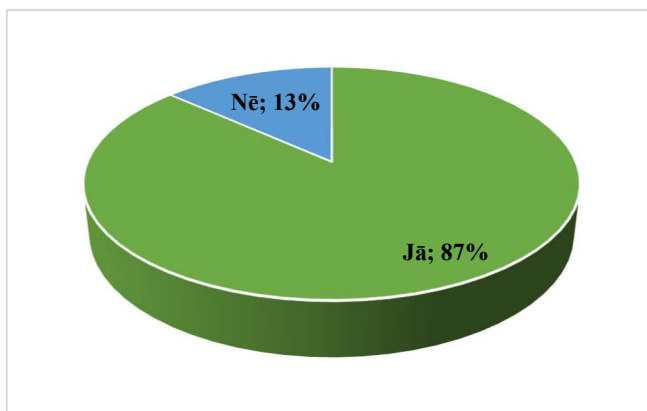
12.attēls: Cik ilgā laikā saņemat psihologa konsultācijas pēc bērnam pirmreizēji noteiktās invaliditātes?

Vai esat/bijāt apmierināts/-a ar saņemto psihologa pakalpojumu?

Atbildot uz jautājumu “Vai esat/bijāt apmierināts/-a ar saņemto psihologa pakalpojumu?”, 26 jeb 87% vecāki atbildēja, ka bija apmierināti ar saņemto psihologa pakalpojumu, bet 4 jeb 13% vecāki ar saņemto psihologa pakalpojumu nebija apmierināti.

13.attēls. Vai esat/bijāt apmierināts/-a ar saņemto psihologa pakalpojumu?

Kas Jūs neapmierināja psihologa pakalpojuma saņemšanā?

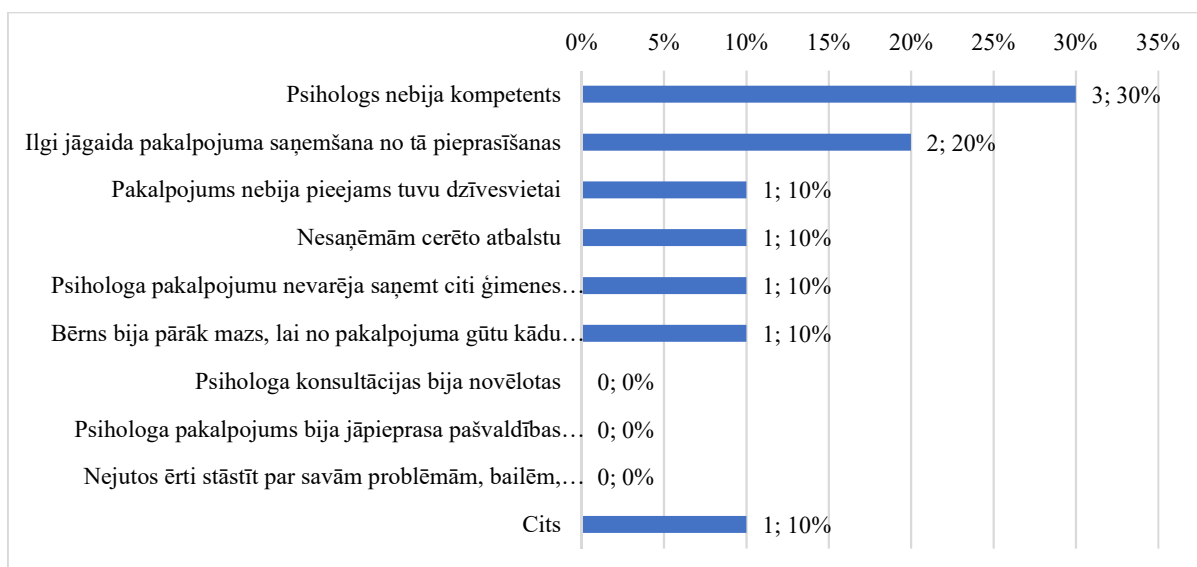
Vecākiem, kuri uz jautājumu “Vai esat/bijāt apmierināts/-a ar saņemto psihologa pakalpojumu?” atbildēja ar “nē”, ka nebija apmierināti ar saņemto psihologa pakalpojumu bija jāsniedz papildu atbilde par iespējamiem iemesliem, kāpēc nebija apmierināti ar saņemto pakalpojumu.

Lai atbildētu uz jautājumu “Kas Jūs neapmierināja psihologa pakalpojuma saņemšanā?” tika doti 10 atbilžu varianti:

1.	Psihologs nebija kompetents
2.	Ilgi jāgaida pakalpojuma saņemšana no tā pieprasīšanas
3.	Pakalpojums nebija pieejams tuvu dzīvesvietai
4.	Nesaņēmām cerēto atbalstu
5.	Psihologa pakalpojumu nevarēja saņemt citi ģimenes locekļi
6.	Bērns bija pārāk mazs, lai no pakalpojuma gūtu kādu labumu
7.	Psihologa konsultācijas bija novēlotas
8.	Psihologa pakalpojums bija jāpieprasa pašvaldības sociālajā dienestā
9.	Nejutos ērti stāstīt par savām problēmām, bailēm, izjūtām
10.	Cits

No piedāvātajiem atbilžu variantiem vecāki varēja izvēlēties vairākas atbildes. Kopā tika sniegti 10 iespējamie iemesli, kāpēc vecāki ar saņemto psihologa pakalpojumu nebija apmierināti.

14.attēls. Kas Jūs neapmierināja psihologa pakalpojuma saņemšanā?

3 jeb 30% vecāki ar saņemto pakalpojumu nebija apmierināti, jo uzskata, ka psihologs nebija kompetents.

2 jeb 20% vecāki ar saņemto pakalpojumu nebija apmierināti, jo bija ilgi jāgaida pakalpojuma saņemšana no tā pieprasīšanas brīža.

1 jeb 10% vecāks ar saņemto pakalpojumu nebija apmierināts, jo tas nebija pieejams tuvu dzīvesvietai; nesaņēma cerēto atbalstu; psihologa pakalpojumu nevarēja saņemt citi ģimenes locekļi un; ka bērns bija pārāk mazs, lai no psihologa pakalpojuma gūtu kādu labumu, un "cits" iemesls, nebija iespējams izvēlēties psihologu, kurš sniegs pakalpojumu.

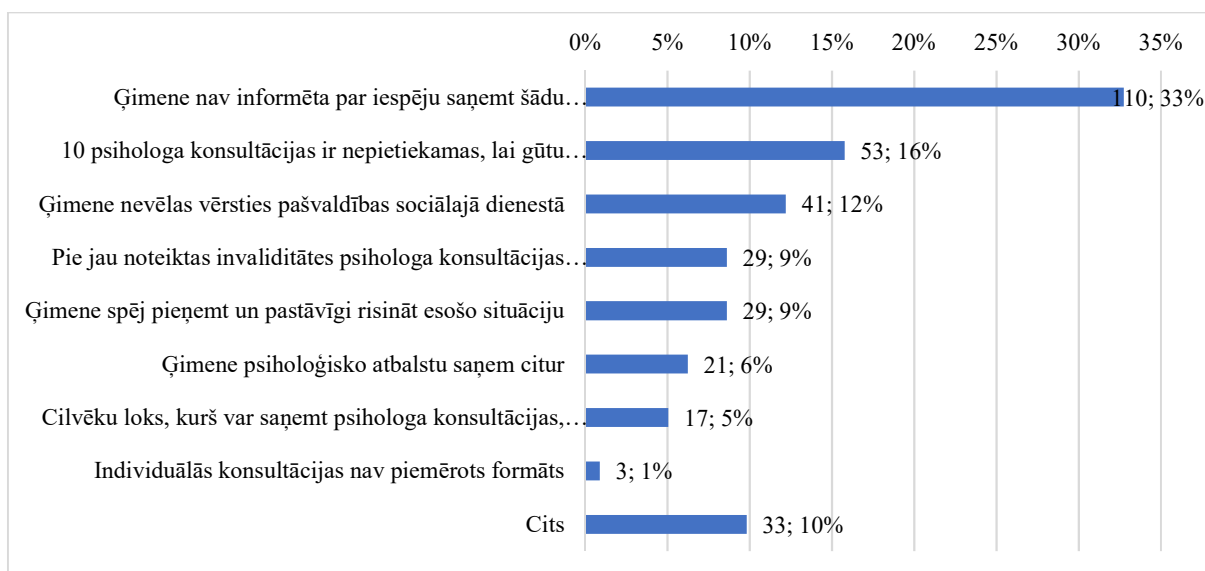
Kādi varētu būt iemesli, kāpēc psihologa pakalpojums nav pieprasīts?

Lai atbildētu uz jautājumu "Kādi varētu būt iemesli, kāpēc psihologa pakalpojums nav pieprasīts?" tika doti 9 atbilžu varianti:

1.	Ģimene nav informēta par iespēju saņemt šādu pakalpojumu
2.	10 psihologa konsultācijas ir nepietiekamas, lai gūtu nepieciešamo atbalstu
3.	Ģimene nevēlas vērsties pašvaldības sociālajā dienestā
4.	Pie jau noteiktas invaliditātes psihologa konsultācijas ir novēlotas
5.	Ģimene spēj pieņemt un pastāvīgi risināt esošo situāciju
6.	Ģimene psiholoģisko atbalstu saņem citur
7.	Cilvēku loks, kurš var saņemt psihologa konsultācijas, ir pārāk šaurs
8.	Individuālās konsultācijas nav piemērots formāts
9.	Cits

No piedāvātajiem atbilžu variantiem vecāki varēja izvēlēties vairākas atbildes. Kopā tika sniegtas 336 atbildes par iespējamiem iemesliem, kāpēc vecāki psihologa pakalpojumu nepieprasa.

15.attēls. Kādi varētu būt iemesli, kāpēc psihologa pakalpojums nav pieprasīts?

110 jeb 33% vecāki uzskata, ka vecāki psihologa pakalpojumu nepieprasa, jo nav informēti par to.

53 jeb 16% vecāki uzskata, ka ar 10 psihologa konsultācijām nav pietiekami, lai gūtu nepieciešamo atbalstu.

41 jeb 12% vecāks uzskata, ka vecāki psihologa pakalpojumu nepieprasa, jo nevēlas vērsties SD.

Vienāds vecāku skaits 29 jeb 9% uzskata, ka vecāki psihologa pakalpojumu nepieprasa, jo pie jau noteiktas invaliditātes psihologa konsultācijas ir novēlotas un, ka ģimene pati spēj pieņemt un pastāvīgi risināt esošo situāciju.

21 jeb 6% un 17 jeb 5% vecāku uzskata, ka ģimenes psiholoģisko atbalstu saņem citur; un, ka cilvēku loks, kurš var saņemt psihologa konsultācijas ir pārāk šaurš, kā dēļ psihologa pakalpojumu nepieprasa.

3 jeb 1% vecāku uzskata, ka individuālās konsultācijas nav piemērots psihologa pakalpojuma sniegšanas formāts.

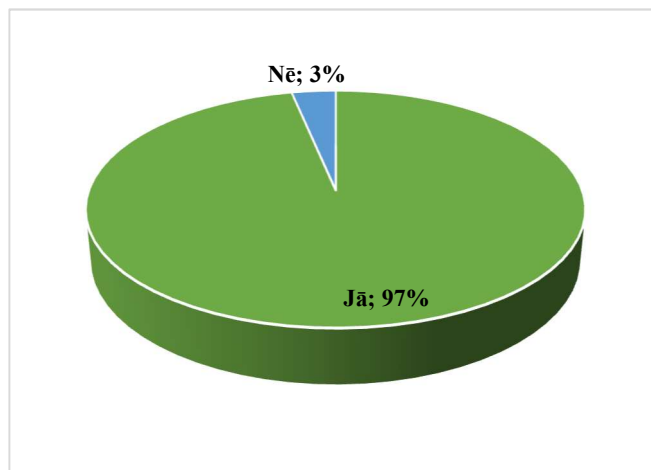
33 jeb 10% vecāki minēja arī citus iemeslus, kāpēc psihologa pakalpojumu vecāki nepieprasa, piemēram:

- vecākiem un SD nav informācijas par iespēju saņemt šādu pakalpojumu;
- nav pieejami labi speciālisti, sevišķi reģionos;
- ierobežots laika periods (viens gads), kad var saņemt pakalpojumu;
- pakalpojumu nevar saņemt citi ģimenes locekļi (brāļi, māsas u.c.);
- sarežģīts pakalpojuma saņemšanas process;
- u.c.

Vai kopumā uzskatāt, ka psiholoģiskais atbalsts bērna invaliditātes gadījumā ir nepieciešams?

Atbildot uz jautājumu “Vai kopumā uzskatāt, ka psiholoģiskais atbalsts bērna invaliditātes gadījumā ir nepieciešams?”, 146 jeb 97% vecāki uzskata, ka šāds pakalpojums ir nepieciešams. Savukārt 5 jeb 3% vecāki uzskata, ka šāds pakalpojums nav nepieciešams.

16.attēls: Vai kopumā uzskatāt, ka psiholoģiskais atbalsts bērna invaliditātes gadījumā ir nepieciešams?

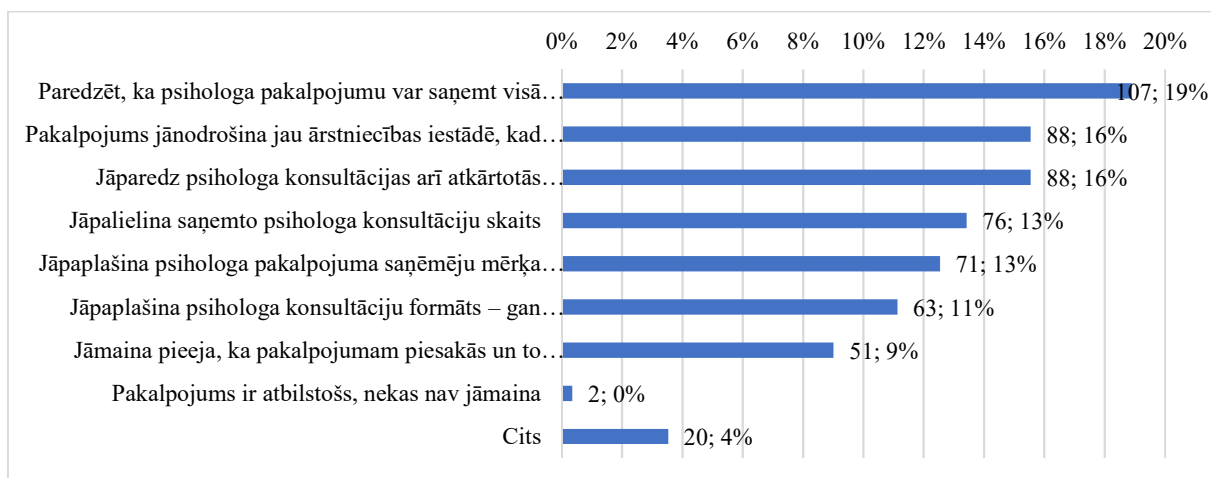
Kas būtu jāuzlabo esošajā psihologa pakalpojuma nodrošināšanā?

Lai atbildētu uz jautājumu “Kas būtu jāuzlabo esošajā psihologa pakalpojuma nodrošināšanā?” tika doti 9 atbilžu varianti:

1.	Paredzēt, ka psihologa pakalpojumu var saņemt visā invaliditātes statusa laikā (līdz 18 g.v.), ievērojot noteiktu periodiskumu
2.	Pakalpojums jānodrošina jau ārstniecības iestādē, kad bērnam tiek noteikta diagnoze
3.	Jāparedz psihologa konsultācijas arī atkārtotās invaliditātes noteikšanas gadījumā
4.	Jāpalielina saņemto psihologa konsultāciju skaits
5.	Jāpaplašina psihologa pakalpojuma saņēmēju mērķa grupa, ietverot arī citus ģimenes locekļus
6.	Jāpaplašina psihologa konsultāciju formāts – gan individuālās, gan grupu nodarbības
7.	Jāmaina pieeja, ka pakalpojumam piesakās un to nodrošina sociālais dienests
8.	Pakalpojums ir atbilstošs, nekas nav jāmaina
9.	Cits

No piedāvātajiem atbilžu variantiem vecāki varēja izvēlēties vairākas atbildes. Kopā tika sniegtas 566 atbildes ar iespējamiem risinājumiem psihologa pakalpojumu uzlabošanai.

17.attēls: Kas būtu jāuzlabo esošajā psihologa pakalpojuma nodrošināšanā?

107 jeb 19% vecāki domā, ka psihologa pakalpojumam ir jābūt pieejamam visā invaliditātes statusa laikā (līdz 18 g.v.), ievērojot noteiktu periodiskumu.

Vienāds vecāku skaits 88 jeb 16% domā, ka psihologa pakalpojums jānodrošina jau ārstniecības iestādē, kad bērnam tiek noteikta diagnoze un, ka psihologa konsultācijas jānodrošina arī atkārtotās invaliditātes noteikšanas gadījumā.

Līdzīgs vecāku skaits 76 un 71 jeb 13% domā, ka nepieciešams palielināt saņemto psihologa konsultāciju skaits; un jāpaplašina psihologa pakalpojuma saņēmēju mērķa grupa, ietverot arī citus ģimenes locekļus.

63 jeb 11% vecāki domā, ka nepieciešams paplašināt psihologa konsultāciju formātu, nodrošinot gan individuālās, gan grupu nodarbības.

51 jeb 9% vecāks domā, ka nepieciešams mainīt pieeju, ka pakalpojumam jāpiesakās ar SD starpniecību.

20 jeb 4% vecāki minēja arī citus iespējamus risinājuma variantu psihologa pakalpojumu uzlabošanai, piemēram:

- jānodrošina pakalpojuma pieejamība visos Latvijas reģionos;
- ieviest "kupona" sistēmu, kas dod iespēju saņemt pakalpojumu pie jebkura psihologa nevēršoties SD;
- nodrošināt pakalpojumu arī pēc pilngadības sasniegšanas;
- telefonkonsultācijas brīžos, kad ir emocionālā krīze;
- u.c.

1. Pielikums – aptaujas jautājumi pašvaldību sociālajiem dienestiem

1. Pašvaldība, kura sniedz atbildes uz jautājumiem

Pašvaldības nosaukums _____

2. Vai valsts apmaksāts psihologa pakalpojums bērna pirmreizējas invaliditātes gadījumā ir nepieciešams?

Jā

Nē

3. Vai Jūsu pašvaldībā vecāki izrāda interesi par psihologa pakalpojumu?

Jā

Nē

4. Kādi varētu būt iemesli, kāpēc pašvaldībā psihologa pakalpojumu nepieprasa/pieprasa reti?

Pašvaldībā nav bērnu, kuriem invaliditāte noteikta pirmreizēji un kuriem būtu nepieciešams psihologa pakalpojums

pakalpojuma saņēmēju mērķa grupa nav sociālā dienesta klienti un uz sociālo dienestu nenāk

Pašvaldībā nav psihologu, kas šādu pakalpojumu varētu sniegt

Personu loks, kas var saņemt valsts garantētās psihologa konsultācijas, ir pārāk šaurs

10 psihologa konsultācijas ir nepietiekamas, lai gūtu nepieciešamo atbalstu

Valsts noteiktā atlīdzība psihologam ir par zemu, lai piesaistītu jomas speciālistus pakalpojuma sniegšanai

Pašvaldību sociālā dienesta pārstāvji nav pietiekami informēti par iespēju piedāvāt šādu pakalpojumu klientiem

Piedāvātais pakalpojuma formāts nav atbilstošs bērna un vecāku vajadzībām

Pašvaldība psiholoģisko atbalstu nodrošina cita pakalpojuma ietvaros

Cits variants _____

5. Kas jāmaina esošajā psihologa pakalpojumā un tā saņemšanas kārtībā, lai pakalpojumu pieprasītu lielāks skaits mērķa grupas?

Pakalpojums ir atbilstošs, nekas nav jāmaina

Jāpalielina saņemto psihologa konsultāciju skaits

Nepieciešams palielināt psihologa atlīdzību, lai piesaistītu augstas kvalitātes speciālistus

Jāmaina atbildīgās institūcijas, kas nodrošina pakalpojumu

Pakalpojums jānodrošina jau ārstniecības iestādē, kad bērnam tiek uzstādīta diagnoze

Jāpaplašina psihologa pakalpojuma saņēmēju mērķa grupa, ietverot arī citus ģimenes locekļus

Jāparedz psihologa konsultācijas arī atkārtotās invaliditātes noteikšanas gadījumā, it īpaši, bērnam mainoties vecuma posmiem

Paredzēt, ka psihologa pakalpojumu var saņemt visā invaliditātes statusa laikā (līdz 18 g.v.), ievērojot noteiktu periodiskumu

Jāpaplašina psihologa konsultāciju formāts – gan individuālās, gan grupu nodarbības

Cits variants _____

2. Pielikums – aptaujas jautājumi bērnu ar invaliditāti vecākiem

1. Kurā pašvaldībā dzīvojat?

_____ (lūdzu ierakstiet)

2. Cik gados bērnam pirmreizēji noteica invaliditāti?

_____ (ierakstiet, lūdzu bērna vecumu)

3. Vai esat/bijāt informēts/-a par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu bērniem ar invaliditāti, kuriem invaliditāte noteikta pirmreizēji?

Jā

Nē (pāriet uz 5.jautājumu)

4. Kā Jūs uzzinājāt par iespēju saņemt psihologa pakalpojumu?

Informāciju saņēmu no Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas

Informāciju saņēmu no pašvaldības sociālā dienesta

Informāciju saņēmu no draugiem/radiniekiem/kaimiņiem u.c.

Informāciju ieguvu pats/-i no publiski pieejamās informācijas

5. Kam un kur Jūsaprāt informācija par psihologa pakalpojumu būtu jāizplata?

Informācijai jābūt pieejami brīdī, kad bērnam nosaka invaliditāti Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijā (VDEĀVK)

Informāciju jāsniedz ģimenes/ārstējošajam ārstam

Informācijai jābūt pieejamai tīmekļa vietnē (piemēram, attiecīgās pašvaldības vai Labklājības ministrijas tīmekļa vietnē)

Pašvaldības sociālajam dienestam

Publiskās vietās (veselības aprūpes iestādēs, valsts un pašvaldību iestādes, sociālajās institūcijās u.tml.) jāizplata bukleti

Ja būs nepieciešams, informācija tiks iegūta pašu spēkiem

6. Vai Jūsu bērns ar invaliditāti un Jūs (vai cits likumiskais pārstāvis) ir saņēmis/vai šobrīd saņem psihologa pakalpojumu?

Jā

Nē (pāriet uz 10.jautājumu)

7. Cik ilgā laikā saņēmat psihologa konsultācijas pēc bērnam pirmreizēji noteiktās invaliditātes?

Sešu mēnešu laikā no bērnam noteiktā invaliditātes statusa

7-12 mēnešu laikā no bērnam noteiktā invaliditātes statusa

8. Vai esat/bijāt apmierināts/-a ar saņemto psihologa pakalpojumu?

Jā (pāriet uz 10.jautājumu)

Nē

9. Kas Jūs neapmierināja psihologa pakalpojuma saņemšanā?

Psihologa konsultācijas bija pārāk novēlotas

Psihologs bija jāpieprasa pašvaldības sociālajā dienestā

Pārāk ilgi bija jāgaida no pakalpojuma pieprasīšanas brīža līdz pakalpojuma saņemšanas brīdim

Pakalpojums nebija pieejams tuvu dzīvesvietai

Nejutos ērti stāstīt par savām problēmām, bailēm, izjūtām

Psihologa pakalpojumu nevarēja saņemt citi ģimenes locekļi (citi bērni ģimenē, vecvecāki)

Bērns bija pārāk mazs, lai no tā gūtu kādu labumu

Psihologs nebija kompetents

Nesaņēmām gaidīto atbalstu

Cits variants _____

10. Kādi varētu būt iemesli, kāpēc bērna likumiskie pārstāvji psihologa pakalpojumu nepieprasa/pieprasa reti?

Ģimene nav informēta par iespēju saņemt šādu pakalpojumu

Ģimenes nevēlas vērsties pašvaldības sociālajā dienestā

Pie jau noteikta invaliditātes statusa psihologa konsultācijas ir novēlots pakalpojums

Ģimene spēj pieņemt un risināt esošo situāciju (bērna smago slimību/invaliditāti) ar sev pieejamiem resursiem, un nav nepieciešama papildu speciālistu palīdzība

Ģimene psiholoģisko palīdzību saņem caur citiem kanāliem

Personu loks, kas var saņemt valsts garantētās psihologa konsultācijas, ir pārāk šaurs

10 psihologa konsultācijas ir nepietiekamas, lai gūtu nepieciešamo atbalstu

Individuālās konsultācijas nav piemērots formāts

Cits variants _____

11. Vai kopumā uzskatāt, ka psiholoģiskais atbalsts bērna invaliditātes gadījumā ir nepieciešams?

Jā

Nē (aptauju beidz)

12. Kas būtu jāuzlabo esošajā psihologa pakalpojuma nodrošināšanā?

Pakalpojums ir atbilstošs, nekas nav jāmaina

Jāpalielina saņemto psihologa konsultāciju skaits

Jāmaina pieeja, ka pakalpojumam piesakās un to nodrošina sociālais dienests

Pakalpojums jānodrošina jau ārstniecības iestādē, kad bērnam tiek uzstādīta diagnoze

Jāpaplašina psihologa pakalpojuma saņēmēju mērķa grupa, ietverot arī citus ģimenes locekļus

Jāparedz psihologa konsultācijas arī atkārtotās invaliditātes noteikšanas gadījumā, it īpaši, bērnam mainoties vecuma posmiem

Paredzēt, ka psihologa pakalpojumu var saņemt visā invaliditāte statusa laikā (līdz 18 g.v.), ievērojot noteiktu periodiskumu

Jāpaplašina psihologa konsultāciju formāts – gan individuālās, gan grupu nodarbības

Cits variants _____